

כל כנויי פרק ראשון נדרים

(א) לקמן מו: [ביצה לג:].

הגהות הב"ח

(א) גמ' חי הכי למא שמואל הכי וחס לא אמר שאני אוכל לך ושאיני טועם לך אסור אפילו בהנאה אלא הכי אמת כ"ל ויתנת אלא ויתנת אף מנתק: (ב) רש"י ד"ה שניהן אסורין: דכיון דלאמר גמי שאני אוכל: (ג) ד"ה טנו דמפרש כהנאה: (ד) ד"ה אלא הכי וכו' כר מנינא מודר אני שניהן אסורין מודרני ממן הוא אסור:

גליון הש"ס

בר"ן ד"ה אלא הכי איתמר בו' בלוי"ט בכ"ו אסורין לך וישמעת בשלך וכן בפסוק שופטים י ד וסוף אשר לוקח לך:

פירוש הרא"ש

אבל מודרני מבין לחודיה שניהם אסורין. דמשמע מודרני ממן מליהות נ"ג וגם הנאמ' מודרת לך שלל תהנה ממני א"ר בדלני ממן מכל וכל שלי עלי ושלך שלי. והא דקמני כהנאה מודרני ממן ה"ו אסור ולא קמני הכי אלו אסורין אבנ דכתי למתני כהנאה שלי אוכל לך וכו' ה"ו אסור והו' מל' לנאקשי דפריש לך א"ה לימא שמואל אלא ומן מודרני ממן אסורין כיון דלהתמיר בה שמואל אלא דפריש פריך ליה ממתניתין כולקמן: תנן הריני עשה חרם המודר אסור. משה היה לקמן בפסוק השותפין: אבל הסדר בורה. ולדין דלמדת מודרני ממן א"ר דלישנא משמע לאסור עמנו על נכסי המודר ולא לאסור נכסיו על חבירו מ"כ ממכרת לה לחומרא א"ר רבינו עקיב' חרם א"ר א"ר דמשמעת הלשון משמע לאסור נכסיו על חבירו היה לו לפרש לחומרא דאמי והנאה ע"ך חרם אסור: בנן דפריש ואת עלי לא אכל חי אמר דמי ע"ך לא

אכל אמר מודרני הימך לחוד. דלא אמר שאני אוכל לך: שניהן אסורין. דכיון דלאמר (א) שאני אוכל לך משמע דלסר נפשיה בלבד שאני אוכל מחבירו אכל כי אמר מודרני הימך סתם משמע דמדיר נמי חבירה מיניה מכל וכל: סגן. צפ' השותפין (לקמן מו): רבינו עקיב'

אבל אמר מודרני הימך לחודיה שניהן אסורין כי הא דאמר ר' יוסי בר' חנינא מודרני הימך שניהן אסורין (ב) תנן הריני עליך חרם המודר אסור אבל מדיר לא כגון דפריש ואת עלי לא את עלי חרם הנודר אסור אבל מודר לא כגון דפריש ואנא ע"ך לא אבל סתמא מאי שניהן אסורים הא מדקתני סיפא הריני עליך ואת עלי שניהן אסורין הדין הוא דשניהם אסורין הא סתמא הוא אסור וחברו מותר אלא הכי אתמר דר' יוסי בר' חנינא מודר אני לך שניהם אסורין מודרני הימך הוא אסור וחברו מותר והא מתניתין דקתני הימך ואוקימנא למתניתין לשמואל ככולן עד שיאמר שאני טועם לך ושאיני אוכל לך הוא דאסור וחברו מותר אבל במודרני הימך שניהם אסורין אלא מעיקרא דשמואל הכי איתמר טעמא דאמר שאני אוכל לך ושאיני טועם לך הוא דאין הוא אסור אלא באכילה הא מודרני ממן אסור אפילו בהנאה אי הכי לימא שמואל הכי ואם לא אמר (ג) אלא שאני אוכל לך ושאיני טועם לך אין אסור אלא באכילה אלא הכי איתמר טעמא דאמר שאני אוכל לך ושאיני טועם לך הוא דאסור אבל אמר מודרני הימך לא משמע דאמר אסור מאי טעמא מודר אני ממן א"ר אלא משתעינא בהך משמע מופרשי מן מרוחקי עבידנא כמך מושא ומתן משמע מרוחקי מן דלא קאימנא בר' אמות דליך משמע לימא

דאמר ר' יוסי בר' חנינא מודרני הימך שניהן אסורין. נראה בעיני דה"ט משום דמשמע מודר אני ונכסי ממן ומנכסיך הימך כיון דכלל אני הוה נכסי על כרחיך חבירו נמי אסור צו דאי לא נכסי לאו צני אהגויי מחבירו יניחו: סגן רבינו עקיב' חרם המודר אסור אכל המדיר לא.

ואמאי נימא דעליך נמי כולל חבירו ונכסיו וכיון שכן אף המדיר ליתסקר דאי לא נכסי חבירו לאו צני אהגויי מנייה יניחו: אם עלי חרם המודר אסור אכל מודר לא. ואמאי נימא דעלי כולל נמי עצמו ונכסיו וליתסקר מודר דאי לא נכסי ידיה לאו צני אהגויי מנייה יניחו: אלא הכי איתמר אמר רבי יוסי בר' חנינא מודרני לך שניהם אסורין. לך משמע לך * כלומר נכסי אסורין לך ומשמע משלך משא"כ בהימך דלא משמע הכי. ונראה בעיני דהכי פירושא דקס"ד השתא דשמואל הכי דייק מתני' דכיון דלא תנן אלא חד אסור ודאי חדא קמני וכיון דחדא קמני על כרחיך הימך דרישא לאו דווקא דה"ה שכן דכיון דמקיים מילתיה ואמר שאני אוכל אפילו אי אמר לך לא משמע דשניהם אסורין אלא דהוא אסור וחבירו מותר ומש"ה קאמר שמואל האי דקמני תנא דבמודרני זין דלאמר הימך זין שאמר לך הוא אסור וחבירו מותר דווקא כשאמר שאני אוכל ושאיני טועם אכל אי לא אמר הכי לא שוה הימך ולך דבך שניהם אסורין: והא מפנישין הימך קמני. כלומר דהש"ס לא ניחא ליה בהכי דהא מתניתין הימך תנן ואש"ג דודאי קושטא קאמר שמואל דלתנא דמתני' לא שני ליה זין הימך ולך כיון דמקיים צה שאני אוכל לך מ"מ לא

הוה ליה לשמואל לסתומי מילתיה דמשמע דקאי אלישנא דתנא תנא כהנאה דהיינו הימך ולומר דשניהם אסורין. לך נראה בעיני: אלא מעיקרא דשמואל הכי איתמר וכו' אכל מודרני ממן אסור אפילו כהנאה. כלומר ידיים שאינן מוכיחות הויין ידיים ומשום הכי אסור אפילו כהנאה: הכי גרסוין אי הכי לימא שמואל הכי אלא אמר לך אסור אפילו כהנאה. כלומר הכי איתמר דאי לא אמר הכי לא מימכר דאדרבה אי לא אמר הכי מימכר טפי והוה ליה לפרושי ולמימר הכי. וצדין הוא לדעיל נמי כי קאמרנין דבמודרני לחודיה שניהם אסורים דהוה ליה לנאקשי הכי אלא דעדיפא מינה אקשי ליה לומר דעיקר דינא לימיה. ואיכא נוסחא אחרתא הכא ולא מתוורא: אלא הכי איתמר טעמא דאמר וכו'. כלומר לעולם כדאמרנין מעיקרא דכי לא אמר שאוכל לך מותר וטעמא משום דלא משמע דלא אמר אסור דהוה לכו ידים

דלאמר מודר אני ממן אצדיויה קאמר דלא מימכר צהנאה אכל לא לימכר מנייה וכן כי אמר מופרשי ממן דלא אמר שאני אוכל דדילמא ממשא ומתן קא פריש מיניה מרוחקי ממן נמי דלא ליקרב בצרבע אמות דיליה משמע ולא דמדיר מאכילתו: לימא

שמואל הכי אם לא אמר שאני אוכל לך אסור אפילו כהנאה. כלומר הכי איתמר דאדרבה אי לא אמר הכי מימכר טפי והוה ליה לפרושי ולמימר הכי. וצדין הוא לדעיל נמי כי קאמרנין דבמודרני לחודיה שניהם אסורים דהוה ליה לנאקשי הכי אלא דעדיפא מינה אקשי ליה לומר דעיקר דינא לימיה. ואיכא נוסחא אחרתא הכא ולא מתוורא: אלא הכי איתמר טעמא דאמר וכו'. כלומר לעולם כדאמרנין מעיקרא דכי לא אמר שאוכל לך מותר וטעמא משום דלא משמע דלא אמר אסור דהוה לכו ידים

לא אש"ג דאי לא פריש תרייחו אסורי מכל מקום עיקר הלשון משמע לאסור נכסיו על חבירו אלא שאנו מפרשים לחומרא לאסור גם נכסי חבירו עליו הימך האי דפריש ואת עלי לא שלל נתמיר עליו אלא אי פריש ואני עליך לא לא האי לכתור שאמר כבר נכסיו על חבירו: את עלי חרם הנודר אסור. אכל מודר מותר וכו' הוה לן להתמיר את והתקן עלי חרם: מרמא תני סיפא הריני עליך ואת עלי שניהם אסורים הא סתמא בו' ולא שייך הכא לפרש טעמא דפריש ואת עלי לא או חיי עליך לא הא סתמא נעשה כחומר רבינו עליך ואת עלי משום דמתניתין לא קמני ואת עלי לא אלא דמפרש לה הכי: והא מתני' מן קרבן. מהלך פריך ממתניתין לר' יוסי: כר מנינא וכו' והכר מן פריך לשמואל א"ר מנינא שמואל הכי וכו' לא אמר אלא שאני אוכל לך שאני טועם לך אין אסור אלא באכילה כן נמלחא היריסא כספרי ויניה מכוונת דלא אהא לשמעונין עיקר מילתיה דשמואל [אלא] לשמעונין דבמודרני מן לחודיה אסור אפי' כהנאה ועוד דמשמע טעמא דלא אמר אלא שאני אוכל לחודיה דלין אסור אלא באכילה הא אמר בהנאה מודרני ממן אסור אפי' כהנאה והא לימא דלוי אסור כהנאה עד שיאמר מודרני ממן לחודיה הימך נראה דהכי רבאי: ואם לא אמר שאני אוכל לך אמר מותר שאני מוכיח ליה הוה יד יד כלל אכל אין לפרש דלדיב נמי אסור דיותר הוא מוכיח לאסור דבור מלאסור: מודרני מן דלא משמע בהך (אלא) ואינו יומר עצמו מהנאמו עד שיאמר גם שאני אוכל לך וגם לדבר עמו מותר שאני מוכיח ליה הוה יד יד כלל אכל אין לפרש דלדיב נמי אסור דיותר הוא מוכיח לאסור דבור מלאסור: והיה דעת בנן דהא מתניתין בהך (אלא) ואינו יומר עצמו מהנאמו עד שיאמר גם שאני אוכל לך וגם לדבר עמו מותר שאני מוכיח ליה הוה יד יד כלל אכל אין לפרש דלדיב נמי אסור דיותר הוא מוכיח לאסור דבור מלאסור:

יח א מיי פ"ח מהלך נדרים ה"ו כג סגן לאון רבנן טו"ע יו"ד ס"י לו ספ"ג א ב ד ו"ע:

מוסף רש"י
הריני עליך חרם. נכסי יסיו עליך חרם (לקמן מו). המודר אסור. מי שטועט עליו הולך אסור ליהנות מזה שער הנדה, דה"ק ממוי עליך הקדש (ביצה סז). אכל המדיר מותר (לקמן מו). הרי את עלי חרם. הכי קאמר ליה הכי ממנון עלו כהנא חמיסא שזן לבדק הכי, הלך הנודר אסור ליהנות משל המודר, דכתיב לא יחל דבני, ורשאי הוא לאסור עמנו במתון ככני (ביצה סז). לא משמע דאמר אסור. לא משמע דאסור אפילו, כלומר דודאי, דלמנא לא משמע בהך משמע (ראמ"ה בבחן).

תוספות

תנן הריני עליך חרם המודר אסור אבל דלאמר מודרני ממן משמע מרוביה הכי נמי נימא הריני עליך חרם משמע הריני על מתון חרם וגם מדיר נמי ליתסקר ומשני דפריש ואת עלי לא ועשה פריך הרי את עלי חרם אסור ומודר מותר ואמאי נימא דה"ק הרי את עלי עמנוי חרם אסור וגם מודר: א"א אי איתמר דרבי יוסי בר חנינא הכי איתמר בורר אני כמך הוא אסור וחבירו מותר. מימיה אלא לאשמעי' הא תנא כהנאה הכי וי"ל דלמשמע דמודרני ממן אש"ג דהריני חרם ר"ל מודר וממוי וכו' לא אמר הכי: ואת מתני' דבפך תנן. כלומר אכתי [קשה] דשמואל קאמר דלאמר מודרני ממן דשניהם אסורים: אלא שמואל הכי איתמר טעמא דאמר שאני אוכל ושאיני טועם אלא באכילה. דלישנא דאסור במתני' משמע ליה אסור באכילה ולא כהנאה אכל מודרני ממן אסור אפילו כהנאה. כלומר הכי איתמר דאדרבה אי לא אמר הכי מימכר טפי והוה ליה לפרושי ולמימר הכי. וצדין הוא לדעיל נמי כי קאמרנין דבמודרני לחודיה שניהם אסורים דהוה ליה לנאקשי הכי אלא דעדיפא מינה אקשי ליה לומר דעיקר דינא לימיה. ואיכא נוסחא אחרתא הכא ולא מתוורא: אלא הכי איתמר טעמא דאמר וכו'. כלומר לעולם כדאמרנין מעיקרא דכי לא אמר שאוכל לך מותר וטעמא משום דלא משמע דלא אמר אסור דהוה לכו ידים